

Omverdsanalyse for Vestland

NAV Vestland – hausten 2019

05.12.2019 // Daniel Varne Øvernes og Erik Andersen

Regional omverdsanalyse i NAV Vestland

- Omverdsanalysen gir ein oversikt over situasjon og utvikling i regionen på område som har påverknad på korleis NAV kan løyse sine oppgåver.
- Analysen kan nyttast som grunnlag for planlegging og forståing av utfordringar i den einskilde NAV-region.
- Analysen er og egna til å være eit utgangspunkt i dialogen med våre samarbeidspartnarar, slik at vi får ei felles forståing av utfordringar i regionen og kan koordinera innsatsen.

Overordna utviklingstrekk i Vestland

- Lågare fødselstal og lågare innvandring gjer at befolkninga aukar mindre enn tidlegare.
- Vi er i stor grad avhengig av innvandring, både flyktningar og arbeidsinnvandrarar, for å halde oppe folketalet. Dette gjeld særleg distriktskommunar.
- Aukande sentralisering - Flyttemønster og pendlingsmønster går i stor grad frå distriktskommunar til regionsenter og byar.
- Positiv utvikling i næringslivet, men mangel på arbeidskraft er eit aukande problem.
- Helsesektoren, industri og bygg og anlegg er eksempel på næringar som er avhengige av utanlandsk arbeidskraft.

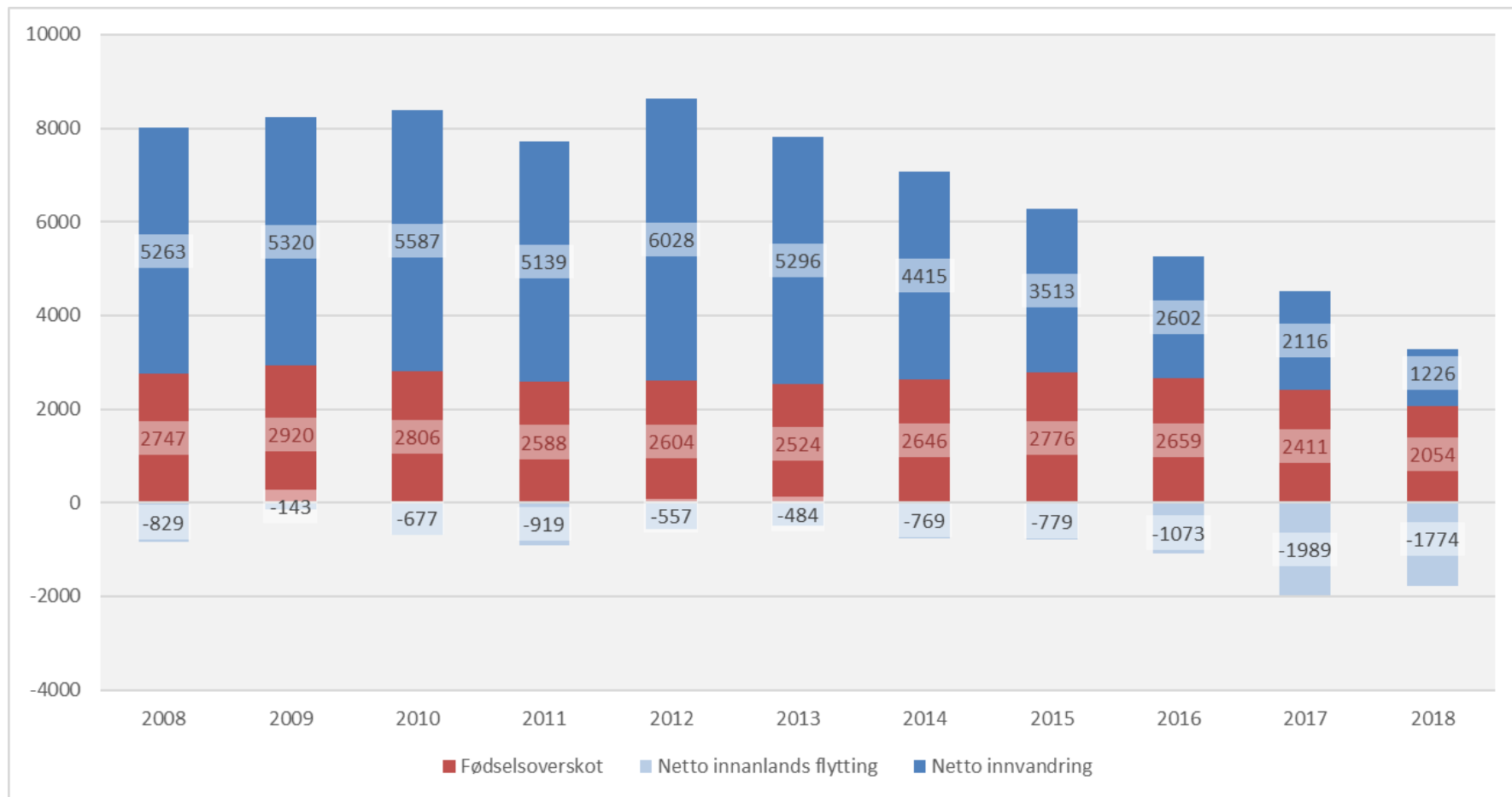

Demografi

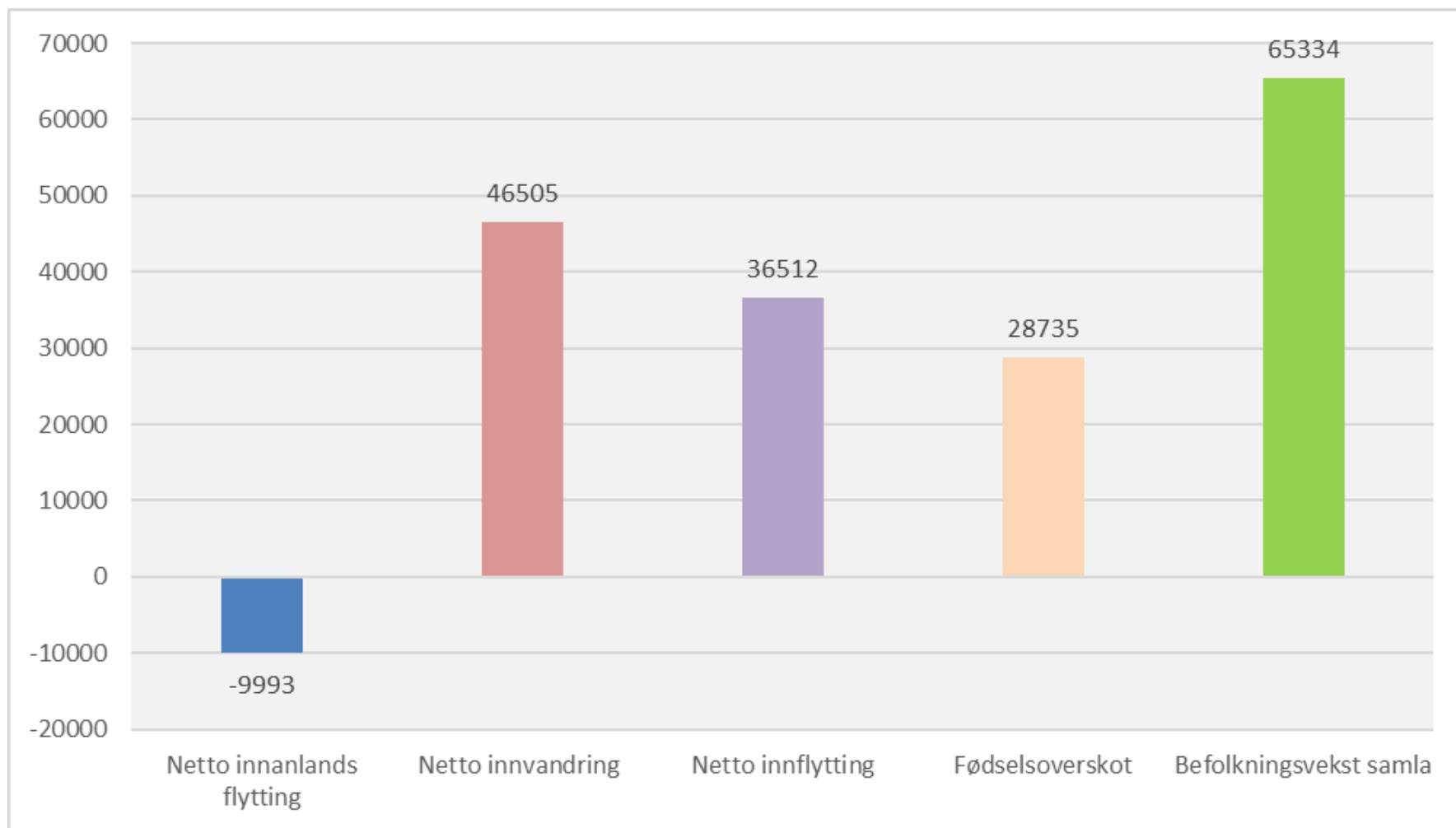
Oppsummering av hovudtrekk i demografisk utvikling

- Det blir befolkningsvekst i Vestland i neste tiårsperiode også. Nedgangen i innvandringa gjer at den i stor grad vil være eit resultat av fødselsoverskotet.
- Vestland får ein aldrande befolkning i neste tiårsperiode. Arbeidsstyrken vil auke i reine tall, men sysselsettingsdelen kan bli redusert.
- Ein stadig høgare del av arbeidsstyrken har høgare utdanning.

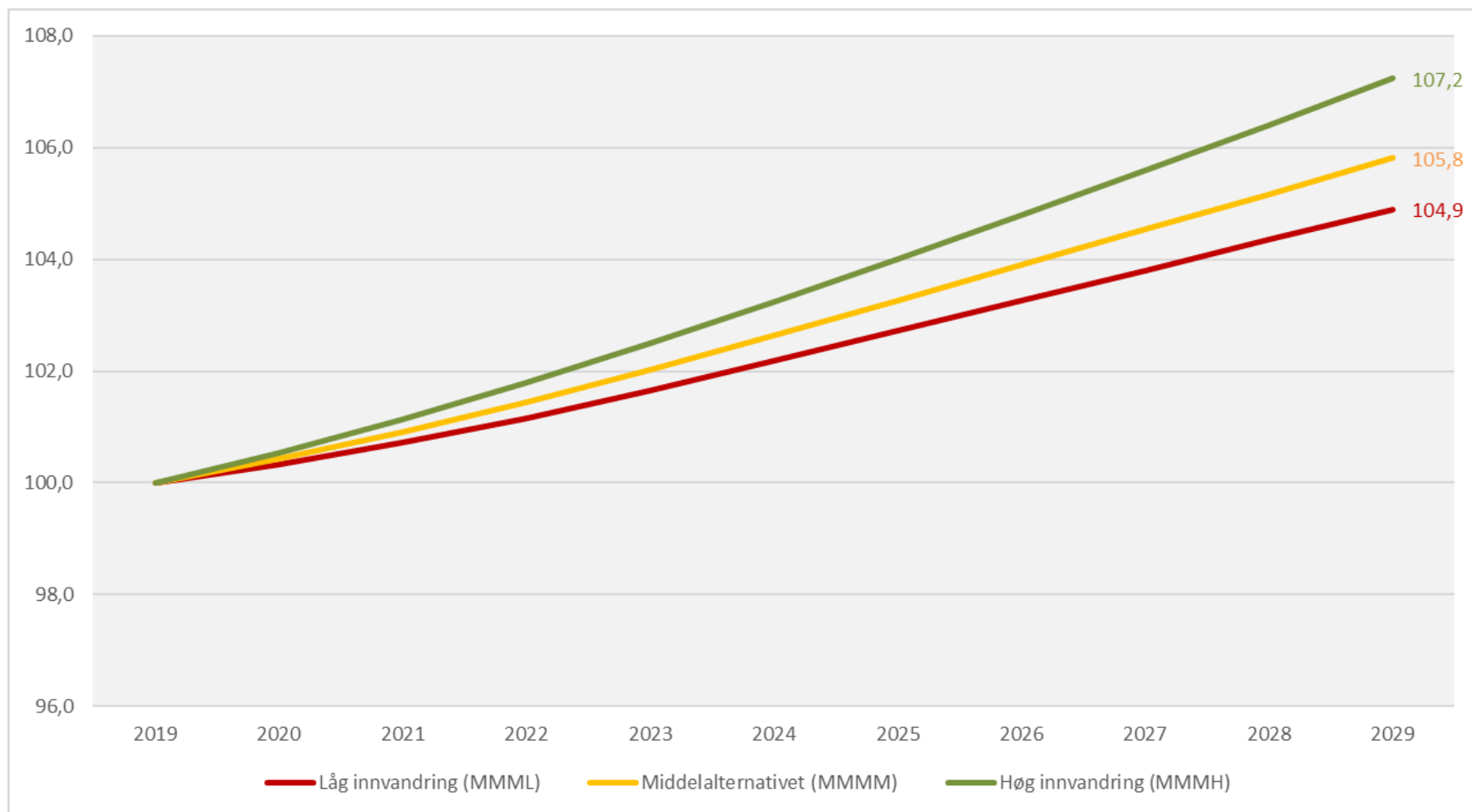
Nettoflytting og fødselsoverskot for kvart år 2008-2018

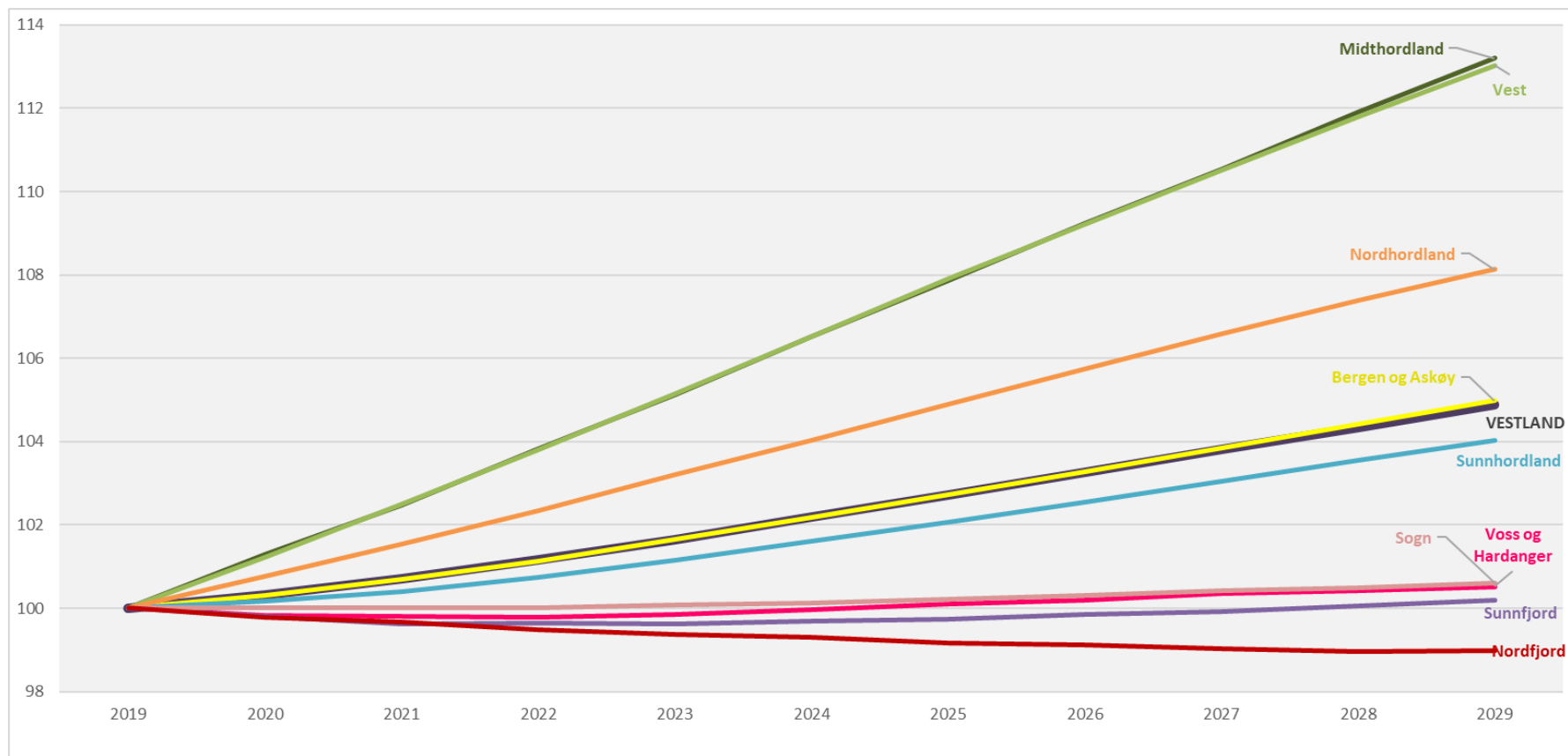
Samanlagte tall for flytting og fødselsoverskot 2008-2018

Befolkningsframskrivingar frå SSB 2019-2029

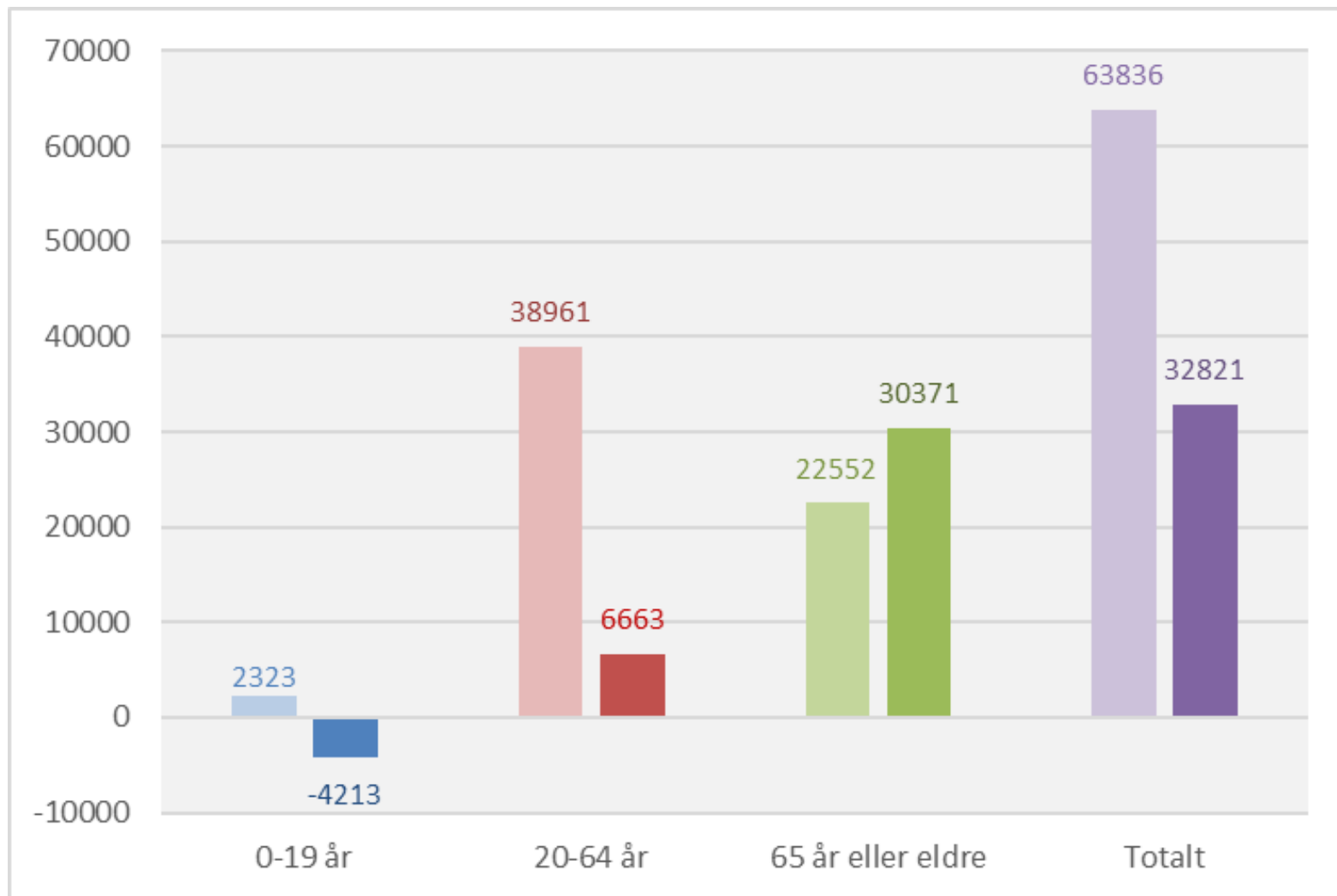

Befolkningsframskrivingar frå SSB 2019-2029

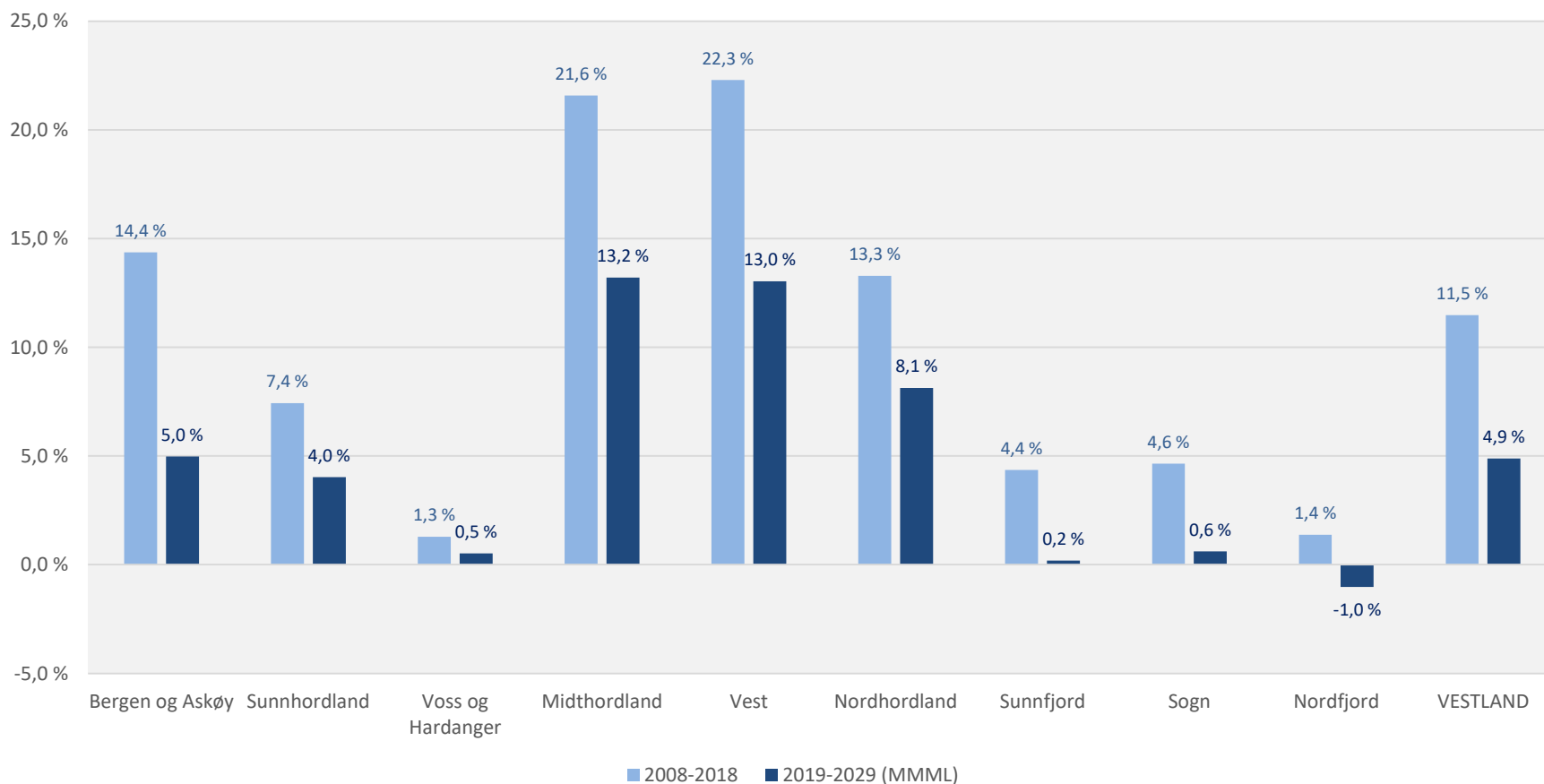
Befolkningsendring etter aldersgrupper.

Perioden 2008-2018 (venstre) samanlikna med framskrivinga 2019-2029 (høgre)

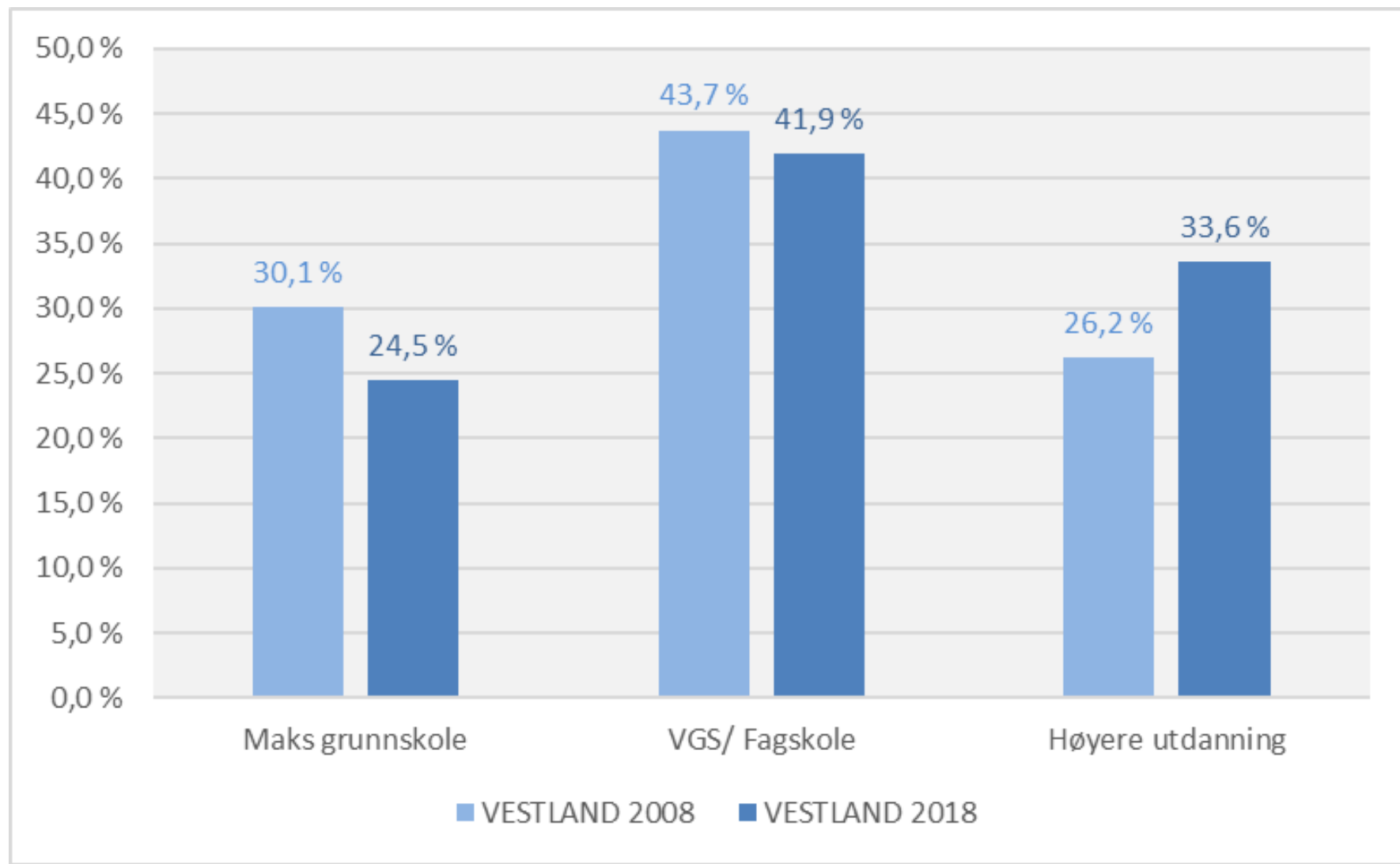

Befolkningsendring for regionane i Vestland.

Perioden 2008-2018 (venstre) samanlikna med framskrivinga 2019-2029 (høgre)

Utdanningsnivået i Vestland fylke 2008 og 2018

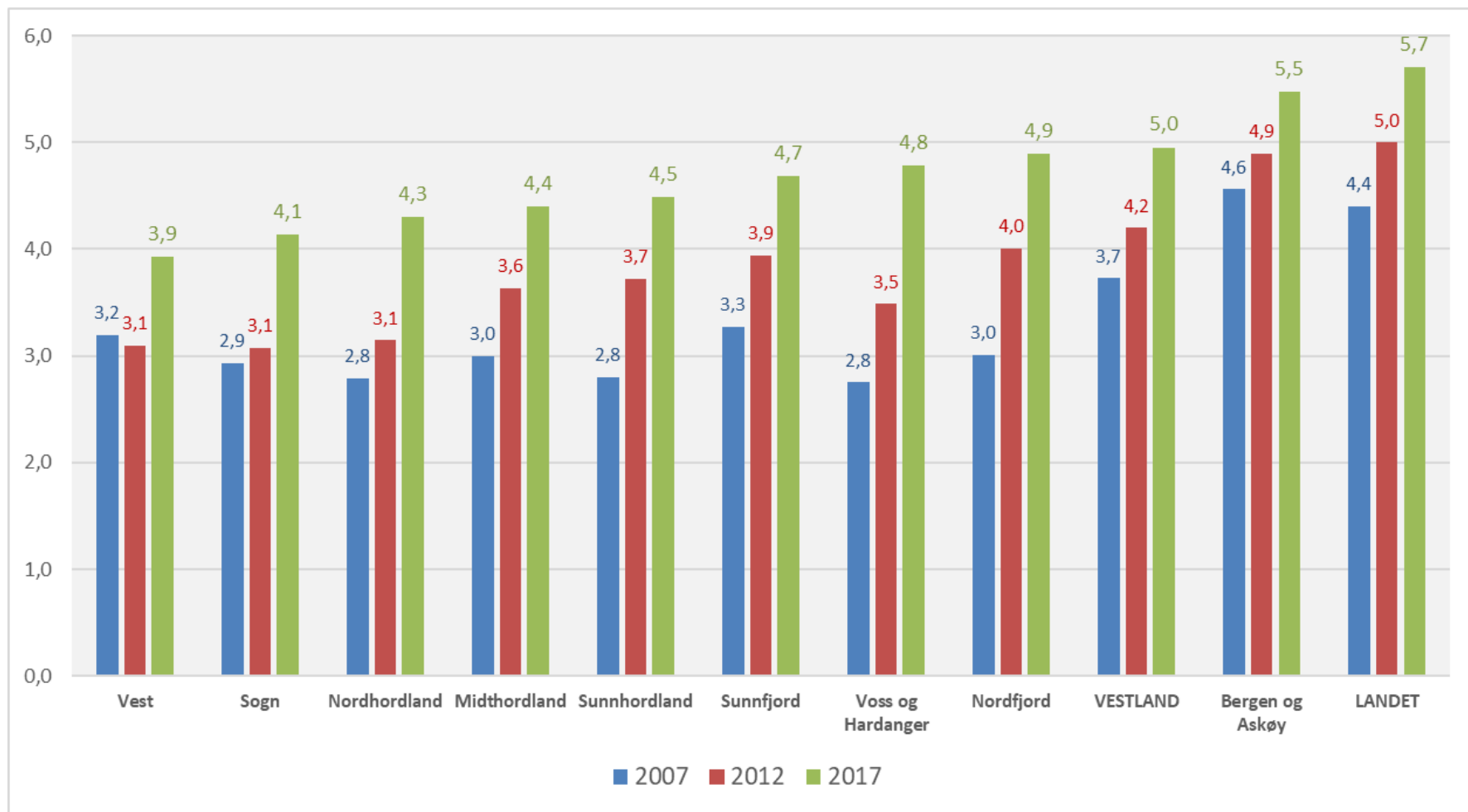
Levekår og fattigdom

Oppsummering av hovudtrekk for levekår og fattigdom

- I Vestland bur 5 % i hushald med vedvarande låginntekt. Dette er ei auke på om lag 20 % sidan 2007.
- Ulikheita (GINI) har auka noko frå 2012 til 2017.
- Dei 3 nordlegaste regionane (Sogn og Fjordane) kjem best ut på levekårsindeksen saman med Bergen.
- Dei dårlegaste levekåra finn me i kommunane rundt Bergen, i Vest og Nordhordland.

Del av befolkninga som bur i hushald med vedvarande låginntekt*

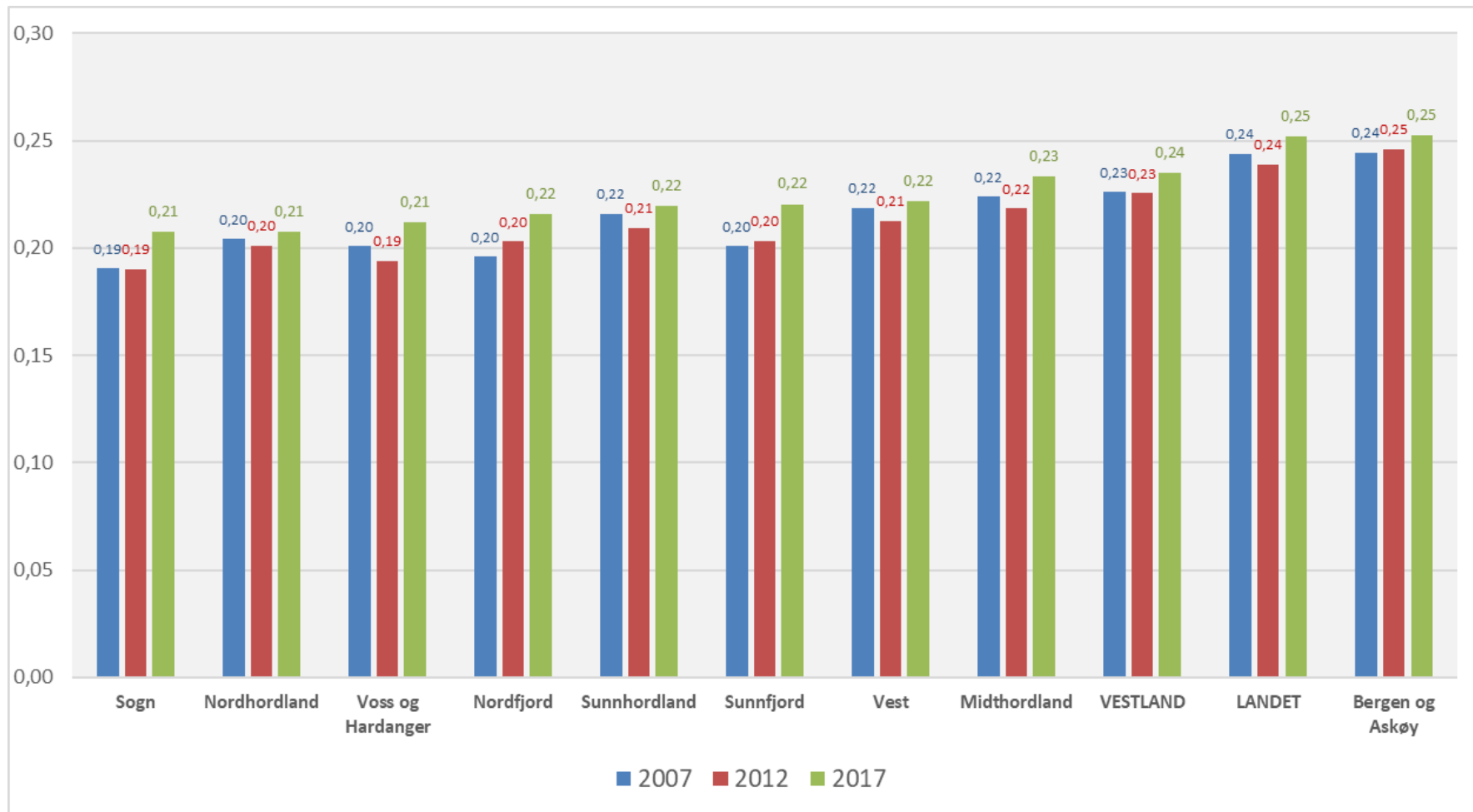
Sortert etter region 2007-2017

*Låginntekt er definert som mindre enn 50% av medianinntekta etter OECD-definisjonen.

Utvikling i GINI-indeks

Sortert etter region 2007-2017

Høgare indeks vil sei meir ulikhet i inntektane i regionen.

Rangeringa på elementa i levekårs-indeksen, samt totalt for regionane i Vestland

	Sosialhjelp 18-24 år Andel	Barnevernstil feller pr 1000	Anmeldte lovbrudd pr 1000	Befolkning med kun GS utdanning andel	Median bruttoinntekt	Andel ufør 18- 49 år	Sykefravær %	NAV-brukere Andel befolkning	Samlet
Sogn	1	6	1	2	4	2	1	1	1
Bergen og Askøy	5	4	9	1	1	1	5	7	2
Sunnfjord	6	7	7	6	5	5	3	2	3
Nordfjord	2	8	2	4	8	3	4	3	4
Midthordland	4	3	6	5	2	4	7	8	5
Voss og Hardanger	3	9	5	3	9	6	2	4	6
Sunnhordland	7	5	4	7	7	9	6	5	7
Nordhordland	8	2	3	8	6	7	8	6	8
Vest	9	1	8	9	3	8	9	9	9

Positiv retning:

Lav

Lav

Lav

Lav

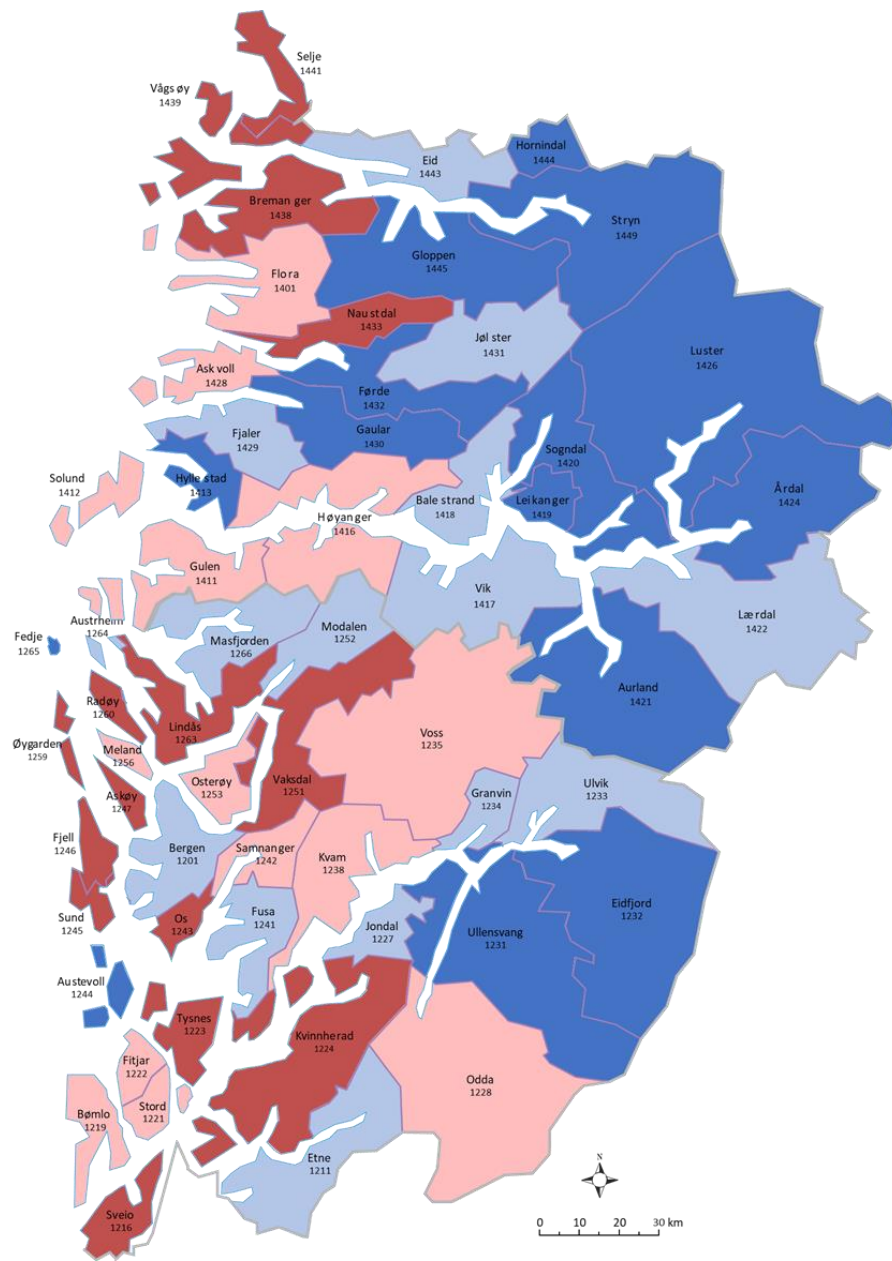
Høy

Lav

Lav

Lav

Levekårsindeksen for alle kommunar i Vestland.

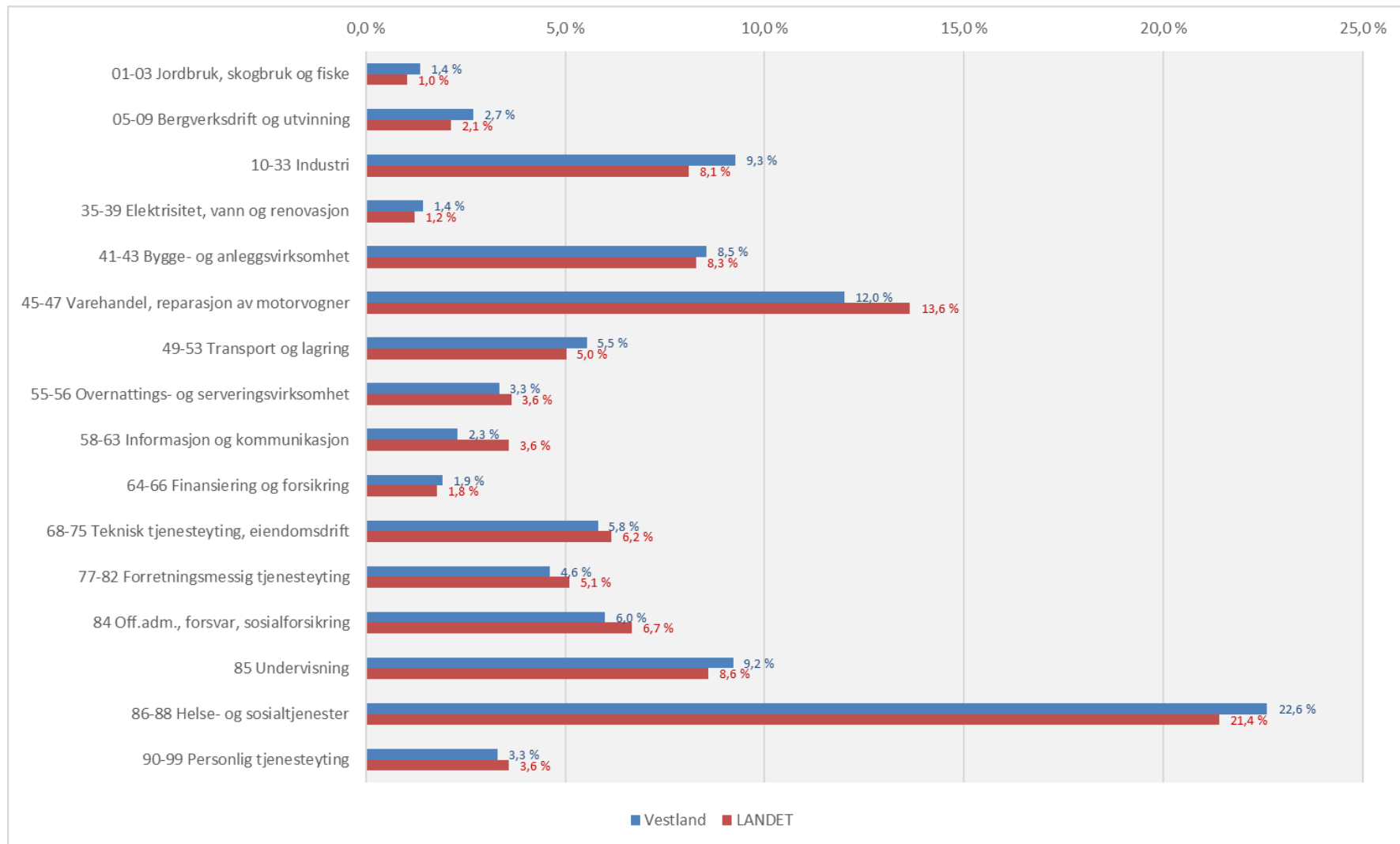

Behov for kompetanse og arbeidskraft

Oppsummering av hovudtrekk kompetanse- og arbeidskraftbehov

- Vestland har mykje sysselsetjing innan industri, helse og oljeutvinning samanlikna med landet. Motsett har Vestland mindre sysselsetjing innan varehandel og tenesteyting en landet elles.
- Bedriftsundersøkinga viser auka forventingar i næringslivet, men ikkje så stor auke når det gjeld trua på fleire tilsette. Rekrutteringsproblema er på same nivå som landsgjennomsnittet og har auka frå 2018 til 2019.
- 14 prosent av dei sysselsette i Vestland er over, eller har mindre enn 5 år att til gjennomsnittleg pensjonsalder. Innan helse- og sosialtenester må 10 500 erstattast dei næraste åra.
- Arbeidsmarknaden i Vestland blir strammare dei siste to åra, i takt med landet. Dei mest rurale regionane i Vestland har ein mykje større auke enn dei sentrale regionane rundt Bergen.
- Vestland har ein netto utpendling til resten av landet, primært til Rogaland og Oslo-området. Bergen er ein stor innpendlingsregion, saman med enkelte regionssenter og industrikommunar

Næringsprofil i Vestland samanlikna med næringsprofilen i landet. Tal frå SSB

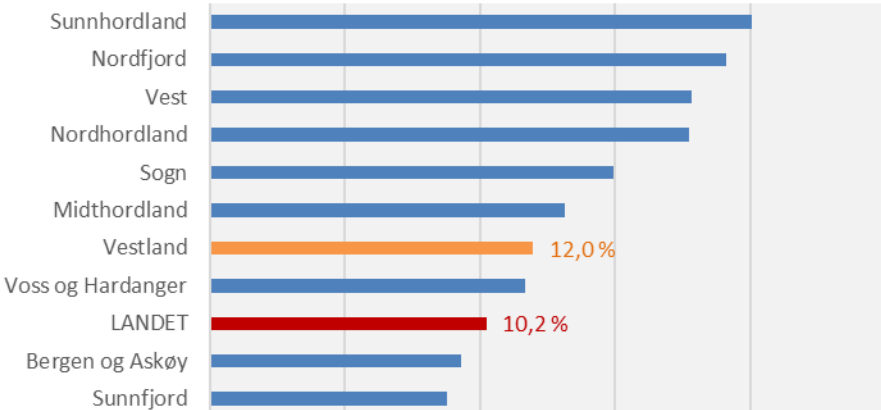

Andel av arbeidsstyrken som arbeidar innan utvalde næringar

Landet, Vestland og regionane 2018

Olje og industri

0,0 % 5,0 % 10,0 % 15,0 % 20,0 % 25,0 %

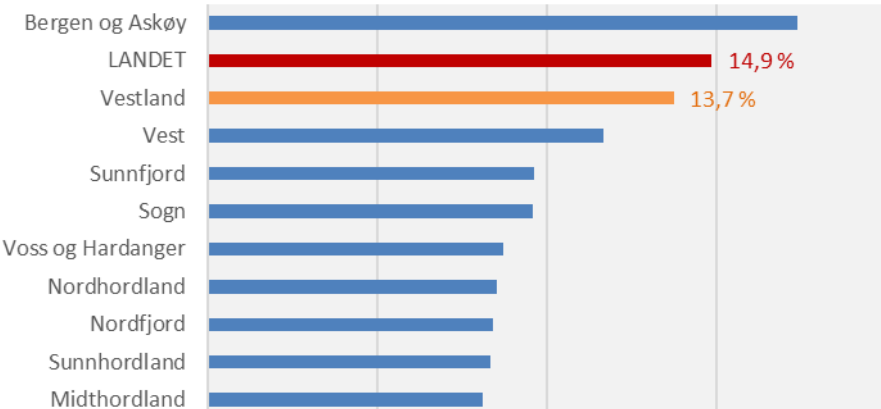
Helsetenester og undervisning

0,0 % 5,0 % 10,0 % 15,0 % 20,0 % 25,0 % 30,0 % 35,0 % 40,0 %

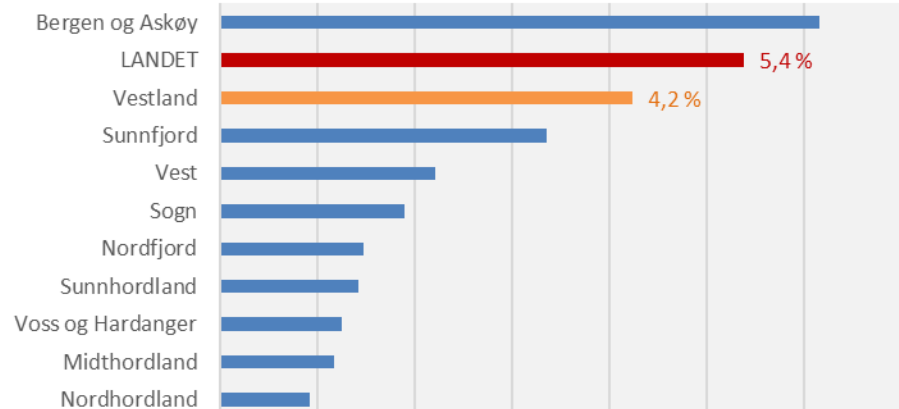
Tenesteyting

0,0 % 5,0 % 10,0 % 15,0 % 20,0 %

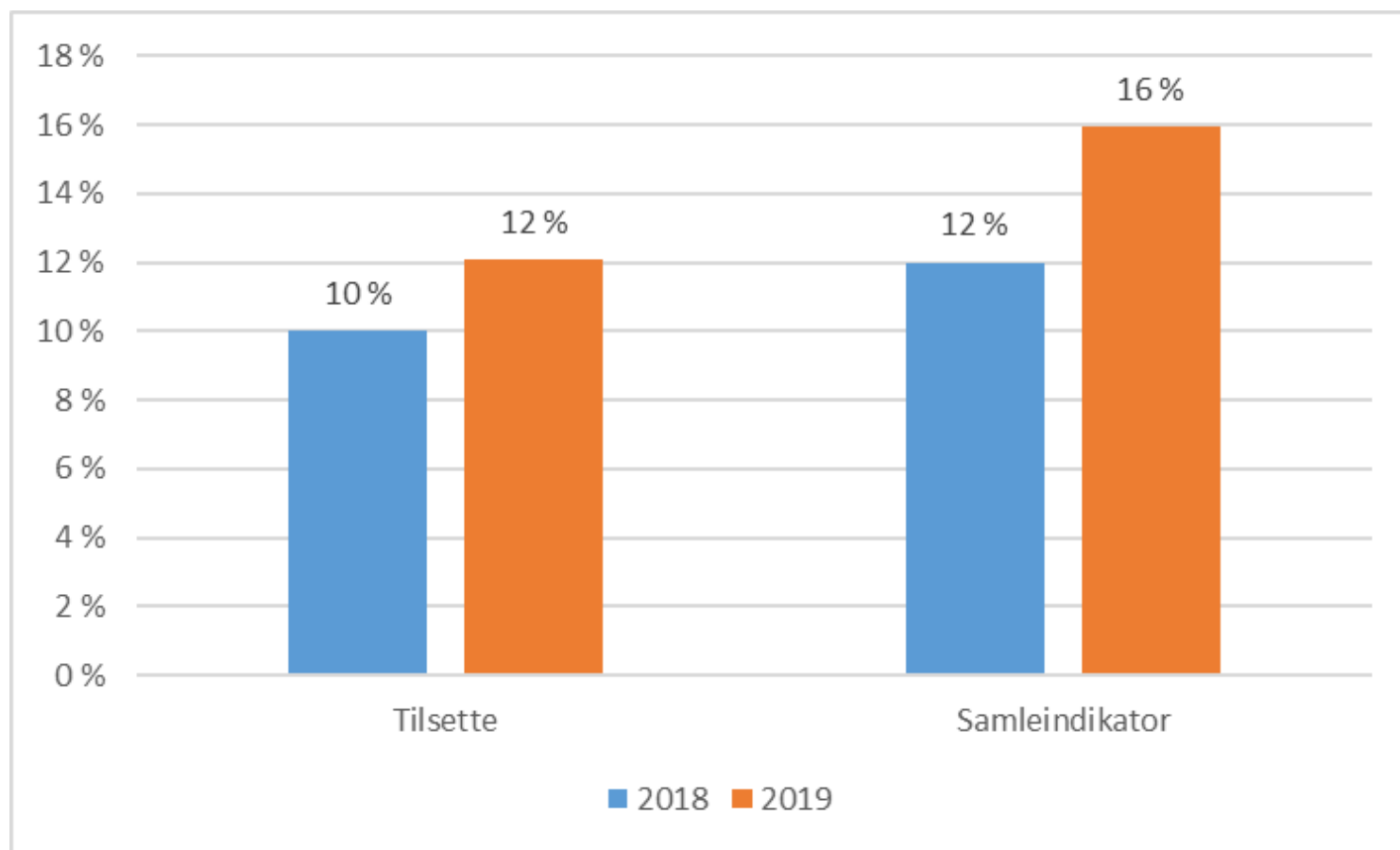

Kommunikasjon og finans

0,0 % 1,0 % 2,0 % 3,0 % 4,0 % 5,0 % 6,0 % 7,0 %

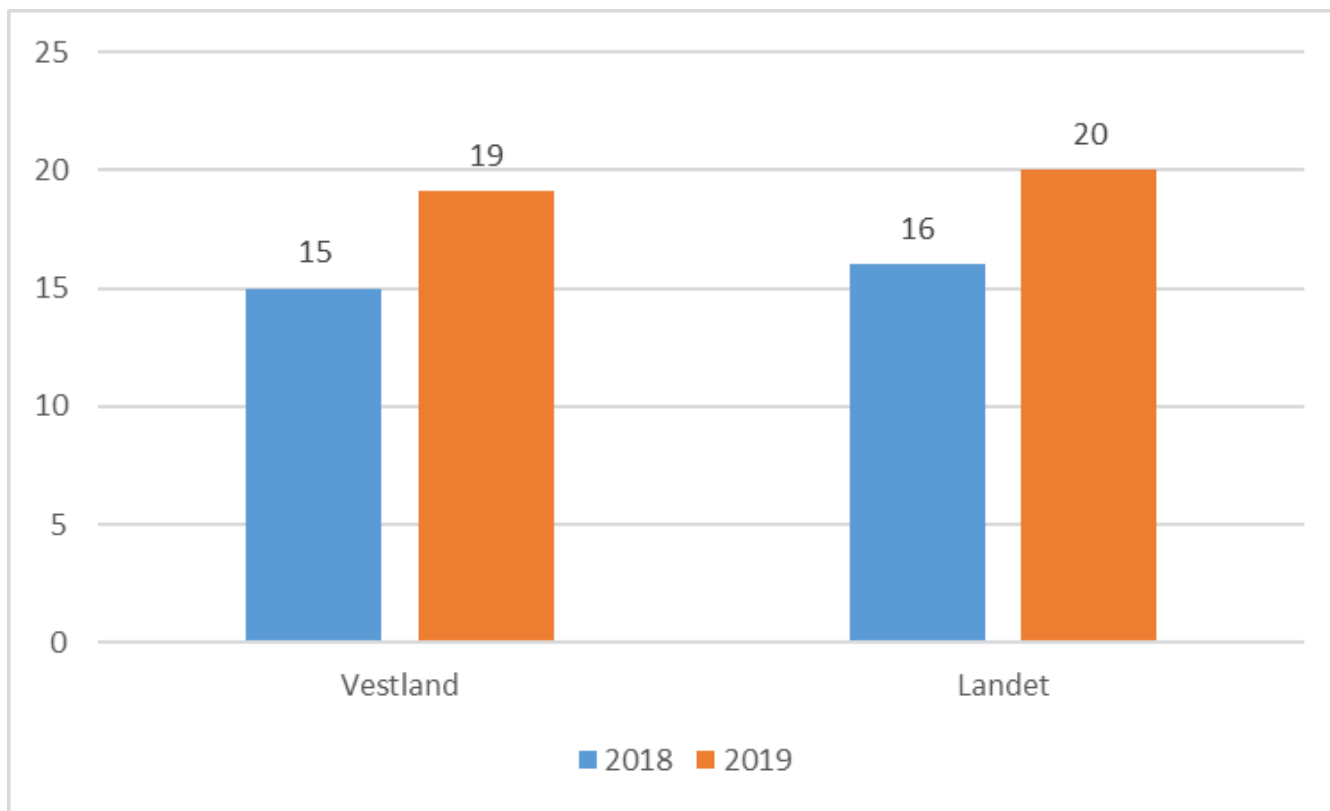

Tal frå bedriftsundersøkinga – tilsettingar og indeks

Prosentdel av verksemdene som ventar auke i talet på tilsette og indeks for verksemdene sine samla forventingar

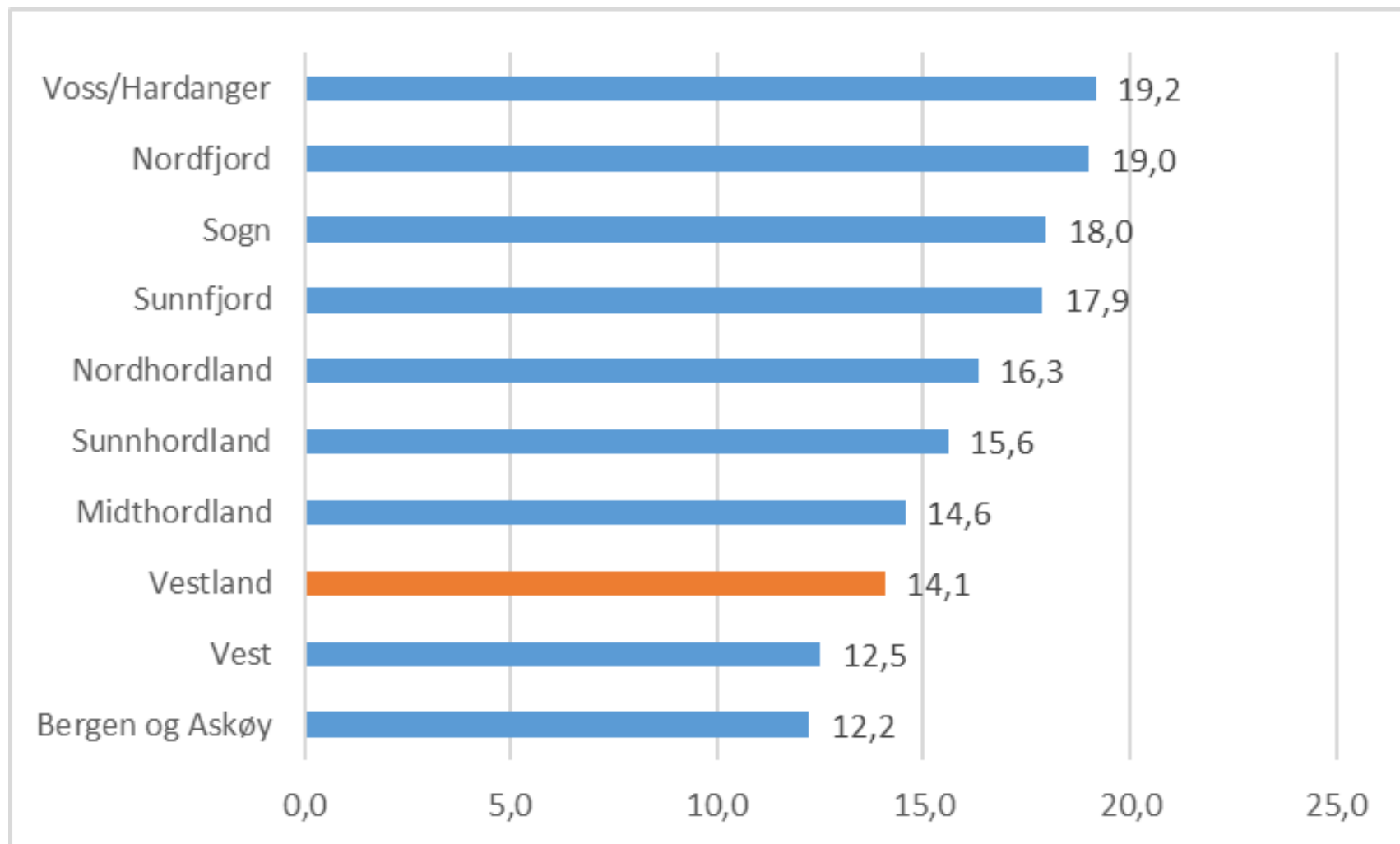
Tal frå bedriftsundersøkinga – rekrutteringsvanskar

Prosent bedrifter med rekrutteringsproblem

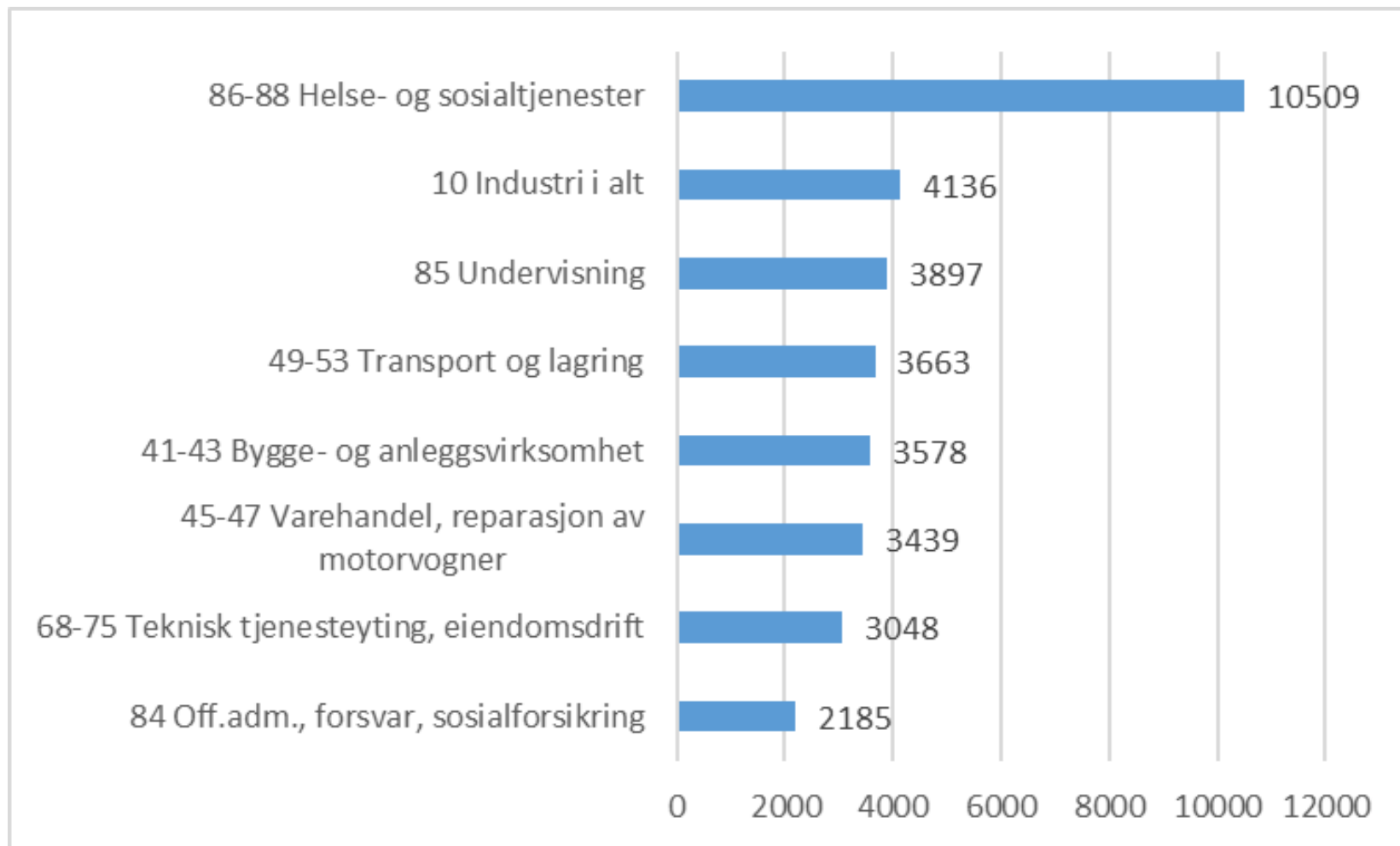
Erstatningsbehov dei næraste åra:

(prosent av sysselsette over, eller med mindre enn 5 år att til gjennomsnittleg pensjonsalder i næringa)

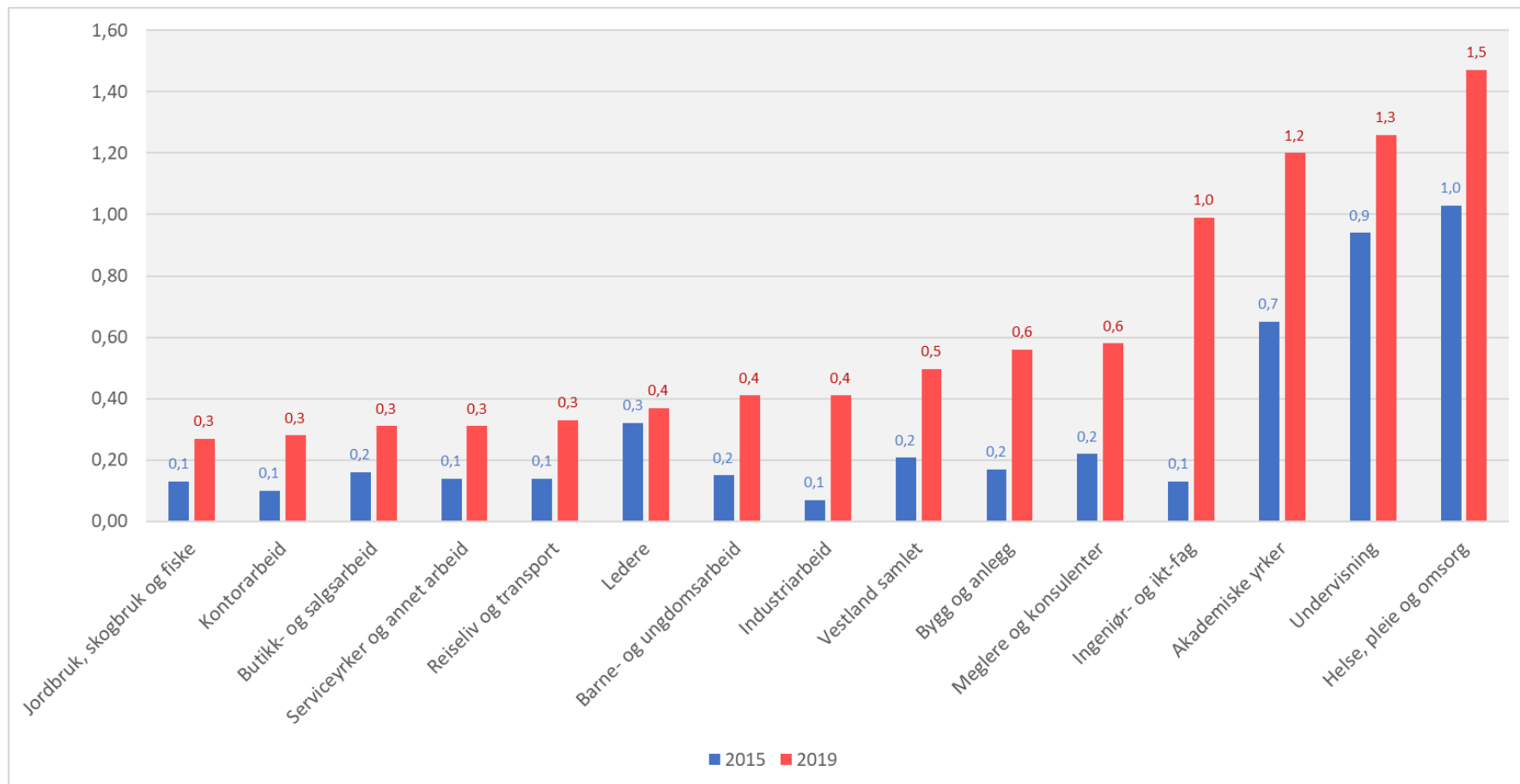

Næringar i Vestland med størst erstatningsbehov

(tal personar over, eller med mindre enn 5 år att til gjennomsnittleg pensjonsalder i næringa)

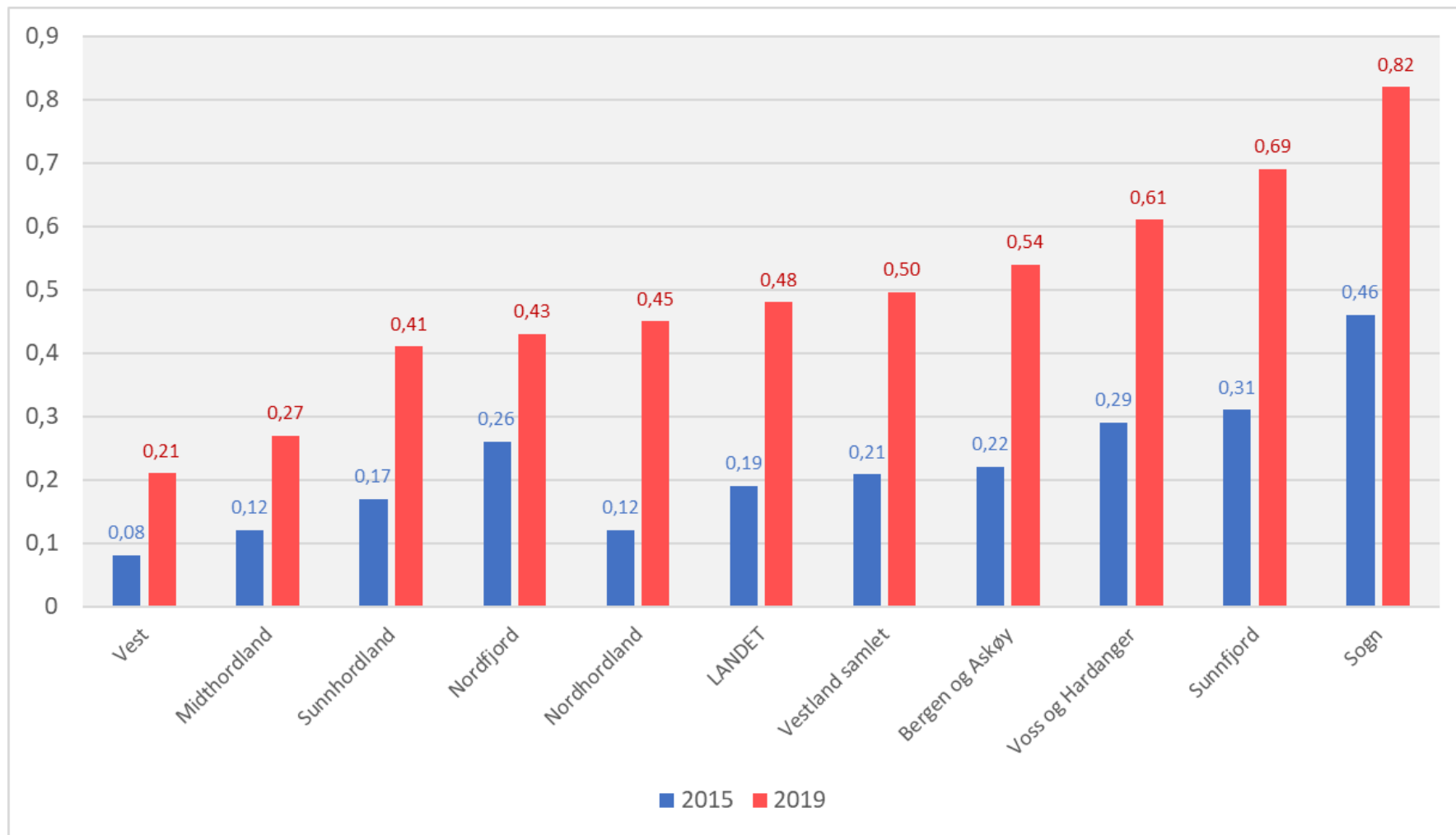

Stramheita etter grovyrke i Vestland 2019 mot 2015

Stramheita i arbeidsmarknaden 2019 mot 2015

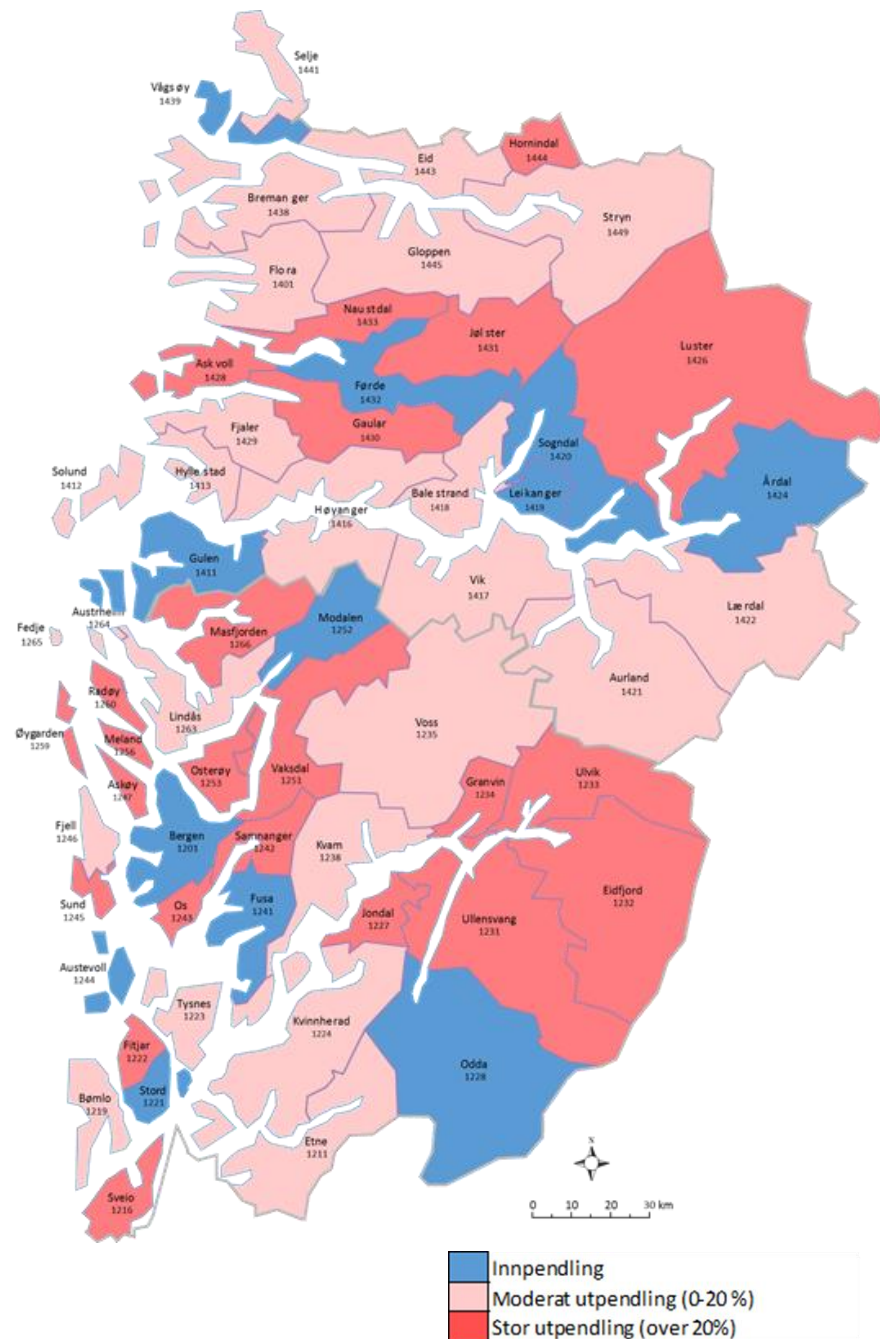
Landet, Vestland og regionane

Pendling

- 30 % av arbeidsstyrken i Vestland arbeider i en annen kommune enn bostedskommunen.

Kommuner i Vestland med mest innpendling	
1201 Bergen	38 249
1246 Fjell	5 293
1432 Førde	3 399
1263 Lindås	2 864
1247 Askøy	2 341
1221 Stord	2 024
1420 Sogndal	1 477
1243 Os	1 239
1419 Leikanger	1 061
1235 Voss	995

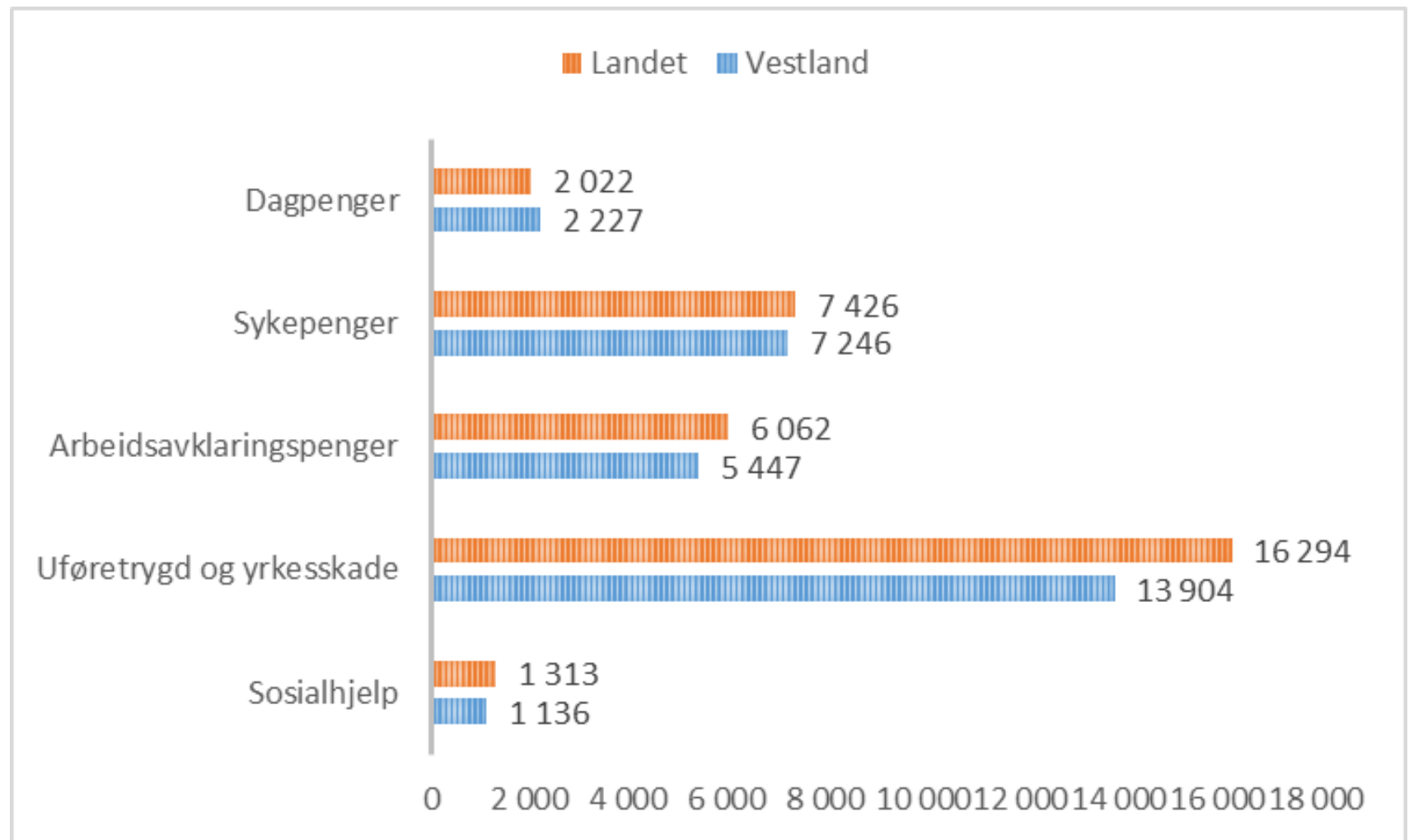
Brukarar av NAV

Oppsummering av hovudtrekk for NAV-brukarar over tid

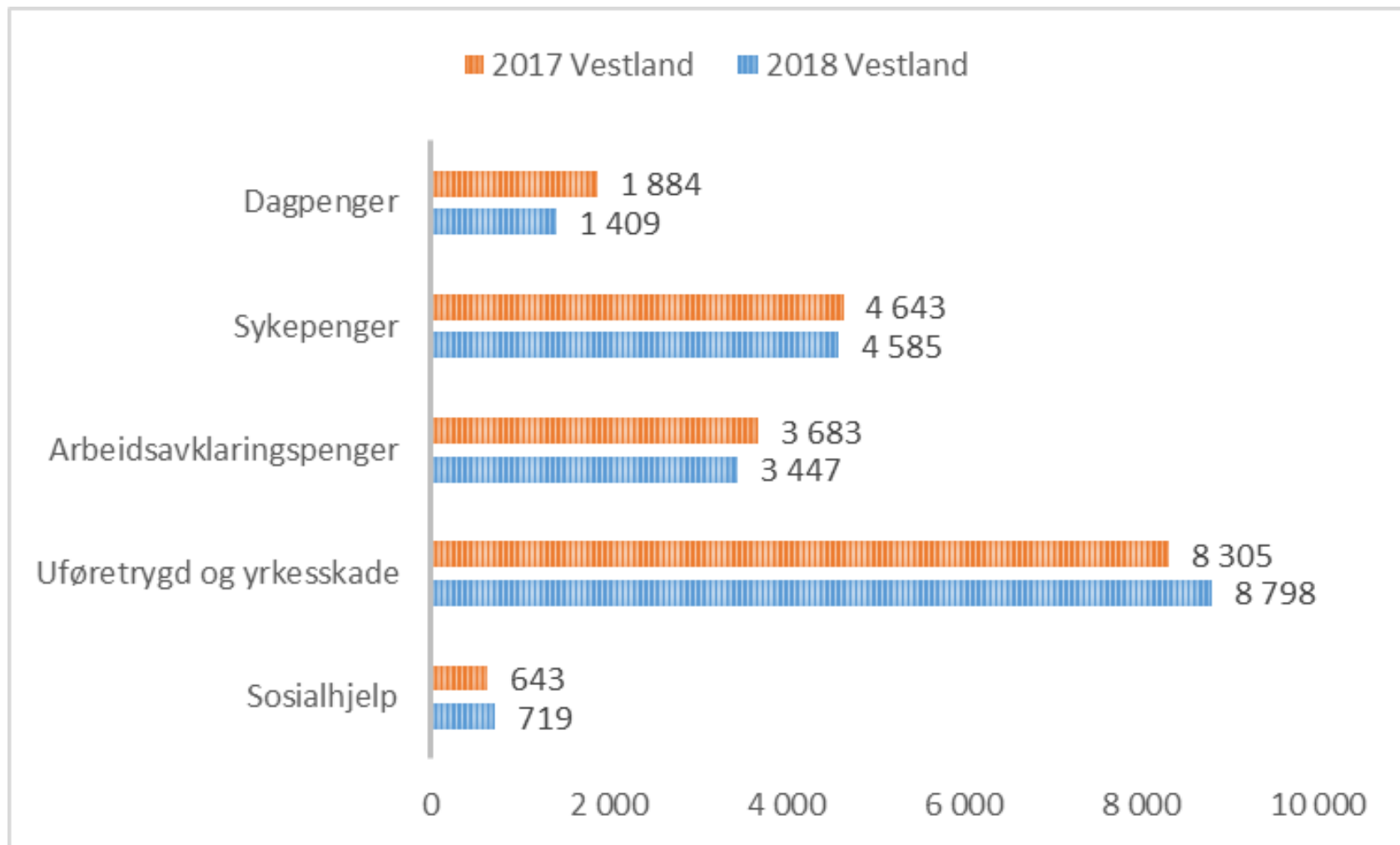
- Vestland har høgare utbetalingar per innbyggjar enn landet når det gjeld dagpengar og lågare utbetaling når det gjeld dei andre arbeidsrelaterte ytingane. Forskjellane er særleg stor for uføretrygd og AAP.
- Frå 2017 til 2018 har utbetalinga i alt når det gjeld Dagpengar og AAP gått ned, medan utbetalinga til uføretrygd og sosialhjelp har auka.
- Den samla behaldninga av personar med nedsett arbeidsevne, langtidssjukmelde og uføre er lågare enn landet, og for fylket svakt aukande. Her er det store regionale skilnader i fylket.
- Medan talet på uføretrygda har auka dei to siste åra, har talet på AAP-mottakarar vist ein tilsvarende nedgang.

Utbetaling per innbyggjar i 2018.

Arbeidsliv, sjukdom og sosialhjelp

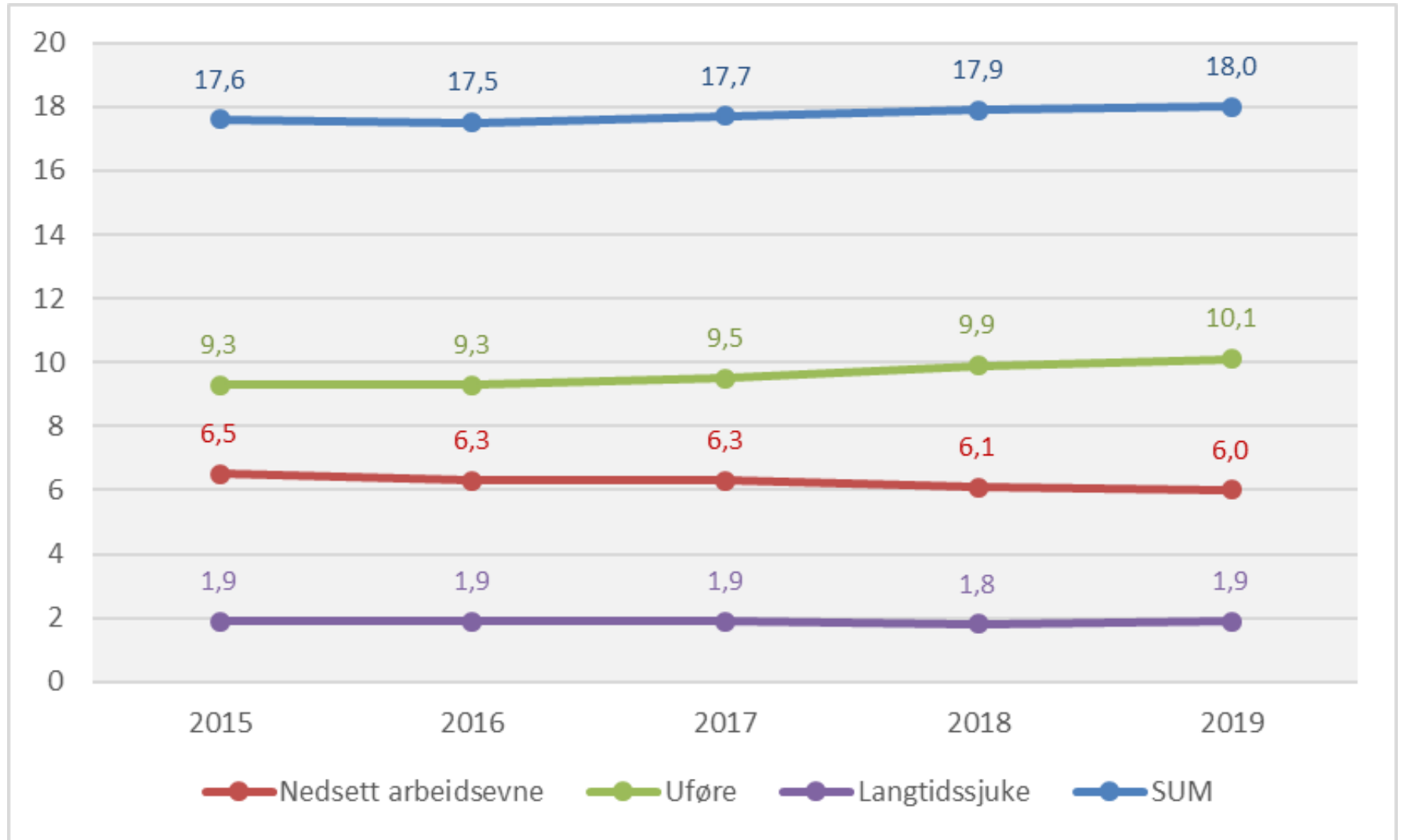

Utbetaling i alt i mill. kroner i 2017 og 2018

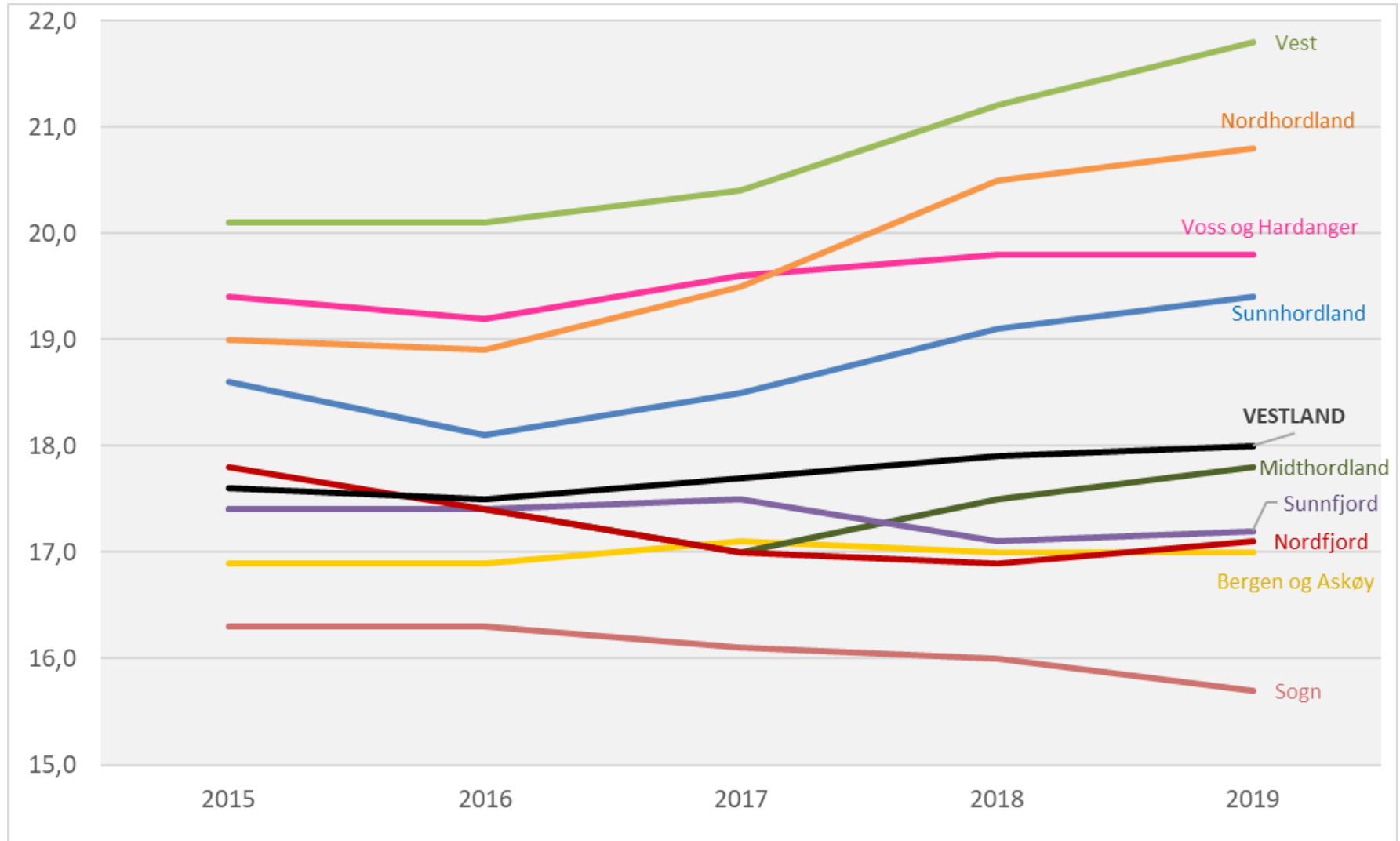
Utviklinga i brukargrupper på helseområdet.

Prosentdelar av arbeidsstyrken 2015-2019

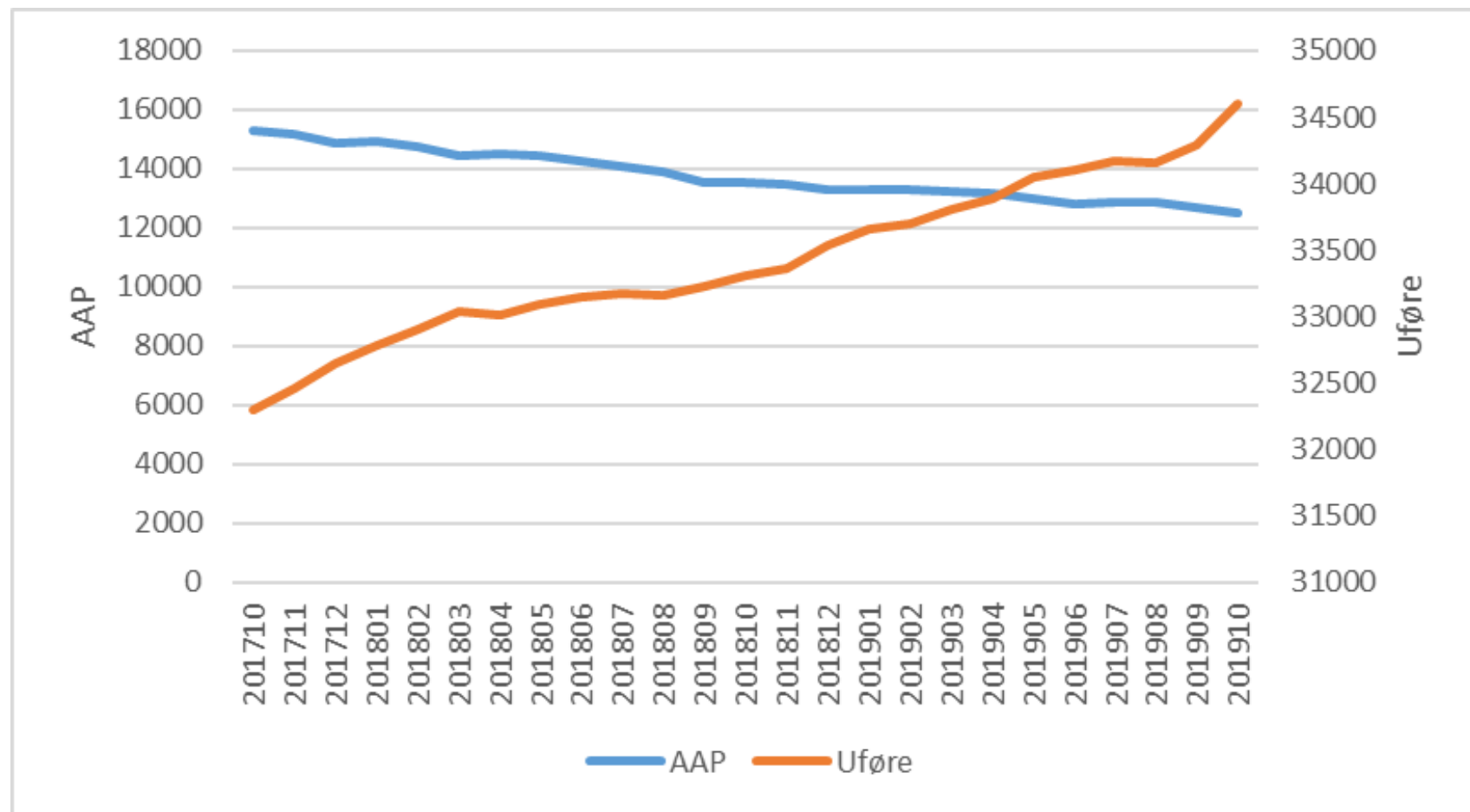

Utviklinga i brukargrupper på helseområdet.

Prosentdelar av arbeidsstyrken 2015-2019

Utvikling i talet på uføretrygda og AAP-mottakarar okt.17 – okt.19

Diagnosar

- Muskel-skjelettlidingar og psykiske lidingar står for høvesvis 39 prosent og 21 prosent av sjukefråværet i Vestland.
- Om lag 30 prosent av AAP-mottakarane i Vestland har ein psykisk diagnose og ein like stor del har ei muskel-skjelettliding.
- Av dei uføretrygda har 36 prosent ei psykisk diagnose og 28 prosent ei muskel-skjelettliding (tal for landet 2015).

Ressursar til arbeidsretta tiltak

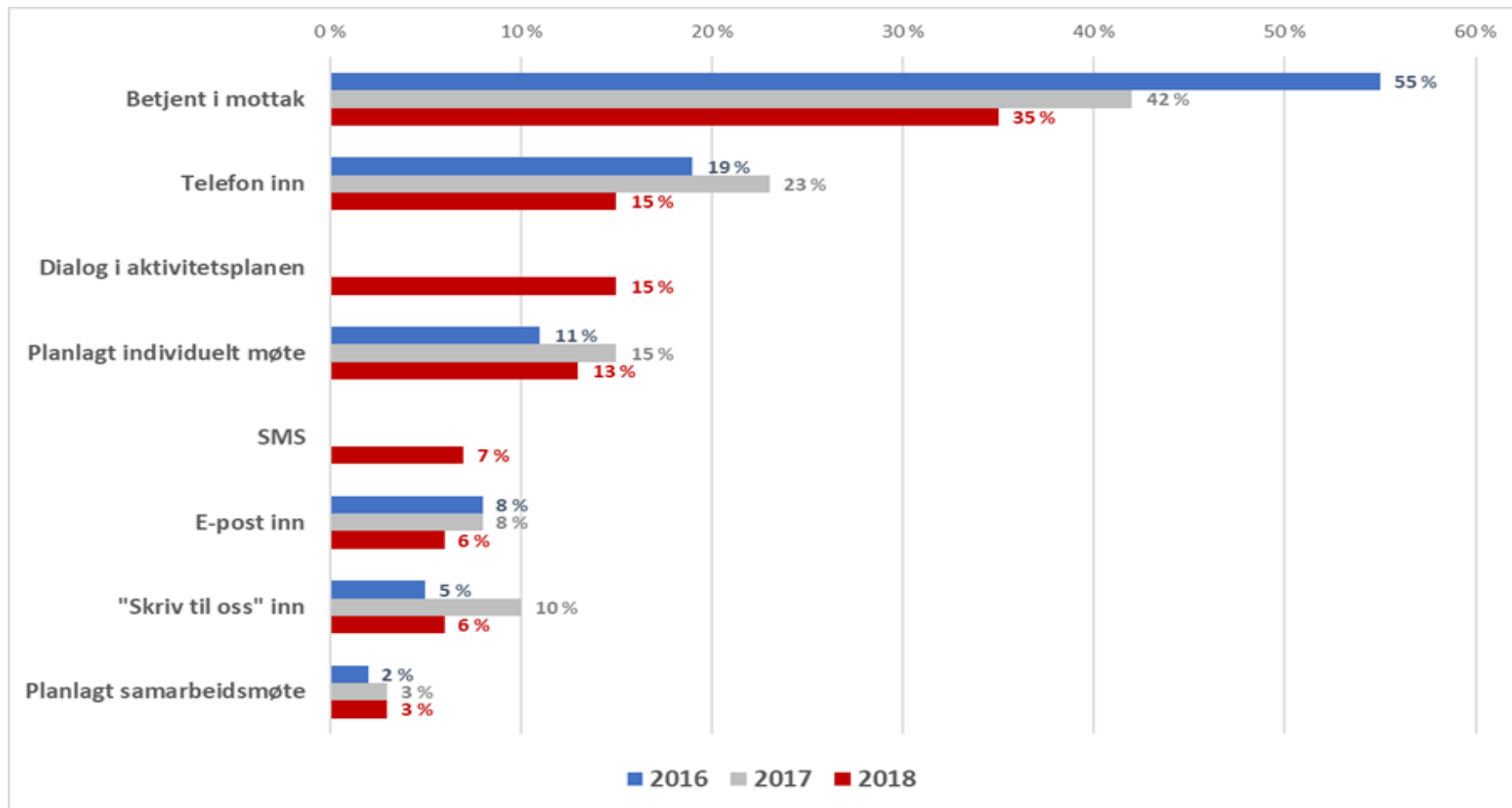
- NAV Vestland har i 2019 budsjettert med om lag 780 millionar kr til bruk på arbeidsretta tiltak til alle brukargrupper i region Bergen og Askøy.

Korleis teknologisk utvikling treff NAV

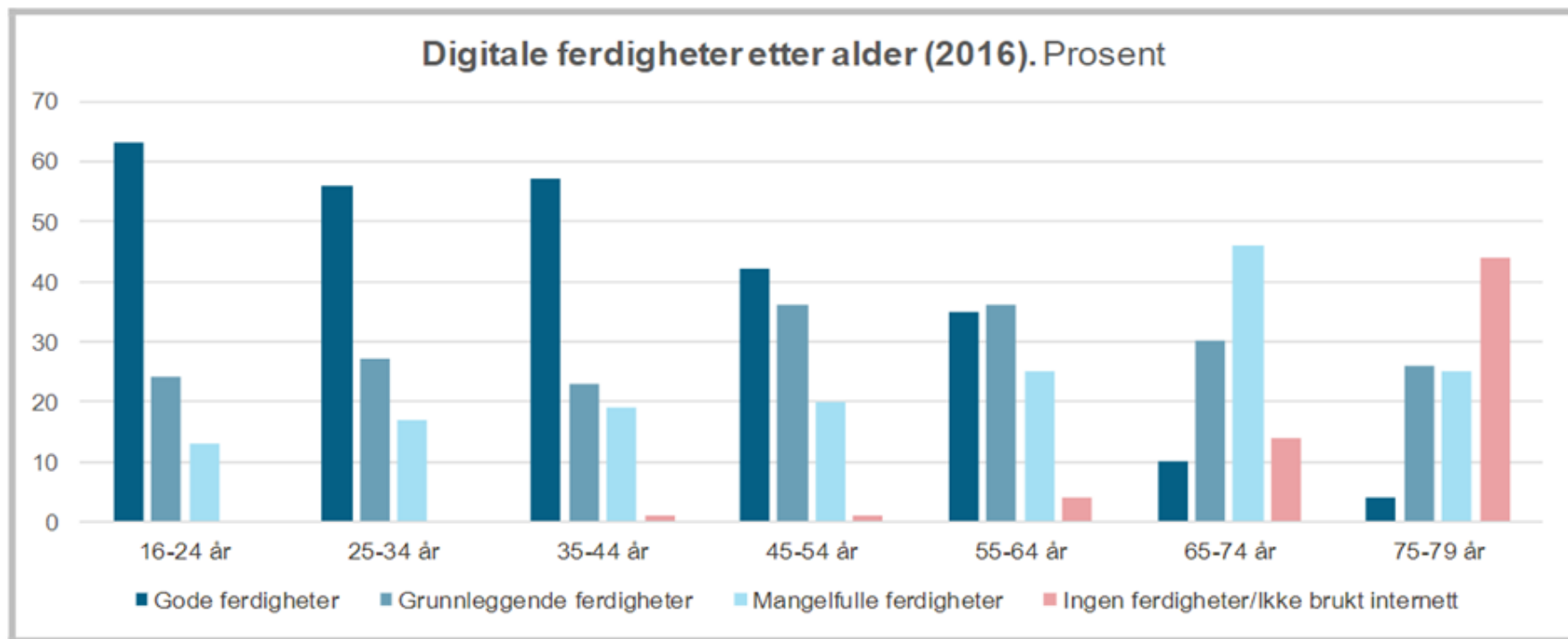
Kanalbruk i dialogen med NAV 2016-2018.

Nasjonal undersøking.

Digitale ferdigheter etter aldersgrupper.

Nasjonal undersøkning 2016

Konsekvenser for NAV Vestland av den teknologiske utviklinga

- Med høvesvis fleire eldre med svakare digitale ferdigheiter og lang avstand til NAV-kontoret blir det viktig å vektlegge rettleiing i bruk av digitale tenester i noko større grad enn gjennomsnittleg.
- Vi må tileigne oss nye digitale løysingar raskt og få brukarane våre til å ta dei i bruk for å rydde rom til brukargrupper som treng tidleg og tett oppfølging.
- Særleg eldre og våre nye landsmenn, er avhengige av «klart språk» i vår dialog med brukarane gjennom alle dei nye digitale kanalane. Også unge brukarar har vanskar med å forstå samanhengen og innhaldet i breva vi skriv.
- Mobilitetsløysinga gir oss fleksibilitet og handlingsrom i møte med brukarar og bedrifter som vi ikkje utnyttar godt nok i dag.
- Behovet for kontor, både i tal og storleik, vil endre seg raskt dei komande åra, ettersom tenestene våre i stadig større grad vert tilgjengeleg på nett og hjelp gis via kontaktsenter og chat.